

A mai családmodellek és azok kihívásai

Egy vég, vagy egy új kezdet?

Belépés mindazoknak, akiket a család, mint közösség,
vagy annak hiánya érint, vagy éget.

Előadó:

PhD Szarka Miklós VDM

pár-, családterapeuta

mentálhigénikus

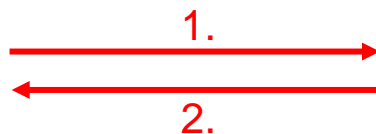
Balmazújváros, 2018. november 24.

Szülők és gyermekeik vallomásai, miközben nem hallják egymást:

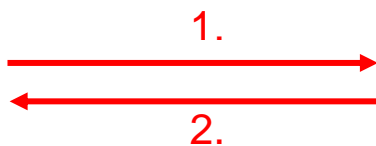
Szülő:

40-55 éves

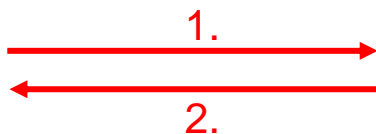
„Szeretném, ha a gyermekem ugyanúgy házasságban élne, mint mi.”

„Szeretném, ha a gyermekem nem válna el, mint mi.”

„Elmondanám neki, hogy mire vigyázzon, mikor kapcsolatot épít.”

Gyermek:

20-30 éves

„Nem érzem a szüleimet boldognak és őszintének.”

„A válást úgy fogom elkerülni, hogy nem is akarok férjhez menni.”

„Apám ne mondjon el nekem semmit, mert amikor velünk kellett volna lennie, csajozott.”

52 éves férfi:

... ha nem lenne három
gyermekünk, meg idős
anyámék, már elváltam volna a
feleségemtől...

38 éves fiatal nő:

... húgommal együtt szégyelljük,
hogyan anyu és apu most, 68 és
70 évesen akarnak elválni...

58 éves nő:

... ha férjem nem kapott volna
infarktust 6 évvel ezelőtt, elváltunk
volna. Most, hogy meggyógyult,
elkezdtek értékelni egymást,
és most jobb...

45 éves nő:

mikor fiunk 12 évesen
cukorbeteg lett, akkor
határoztuk el férjemmel, hogy
békét kötünk egymással! Isten
erre tanított meg bennünket a
gyerek betegségén keresztül...

**Vajon az idős-középkorú-fiatal
többgenerációs családmóde
felbomlik-e?**

**A férfi és a nő házassági
szövetségére épülő család
helyét be tudja-e tölteni az
együttéléses párcapcsolat?**

**Az anya vagy az apa által
egyedül nevelt gyermek
lelkileg-szellemileg
egészséges felnőtté
növekedhet-e?**

**Vajon indokolt-e az
aggodalom, ha gyermekeink
és unokáink jövőjére
gondolunk?**

Vég, vagy egy új kezdet?

Mit üzennek a tények?

Mit üzennek a számok?

A Központi Statisztikai Hivatal demográfiai-népességtudományi adatai:

(1949 – 1960 – 1970 – 1990 – 2017)

Házasságkötések száma:

1949: 107.820

1970: 96.612

1990: 66.405

2000: 48.110

2005: 42.719

2010: 30.790

2016: 52.120

Válások száma:

1960: 16.590

1980: 27.797

1990: 25.605

2000: 23.987

2005: 24650

2010: 25.870

2016: 19.620

Nem házas, tartósan együttélők száma:

1970: 31.896

1980: 125.000

1995: 143.000

2000: 198.000

2010: 200.210

2015: 252.800

2017: 280.209

Mindennek következménye...

**Házaspáros családok +
velük élő családtagok
száma**

1980: 2.697.000

1990: 2.448.948

2000: 2.065.100

2010: 1.980.000

2016: 2.143.000

**Egyedülálló külön
háztartásban:**

1970: 594.759

1980: 730.740

1990: 945.973

2001: 1.014.889

2011: 1.317.000

2016: 1.217.000

**Élveszületések
száma:**

1960: 146.461

1980: 148.613

1990: 125.679

2000: 97.000

2010: 90.885

2011: 88.049

2015: 92.135

Azonos nemű élettársak

Bejegyzett:

2017:

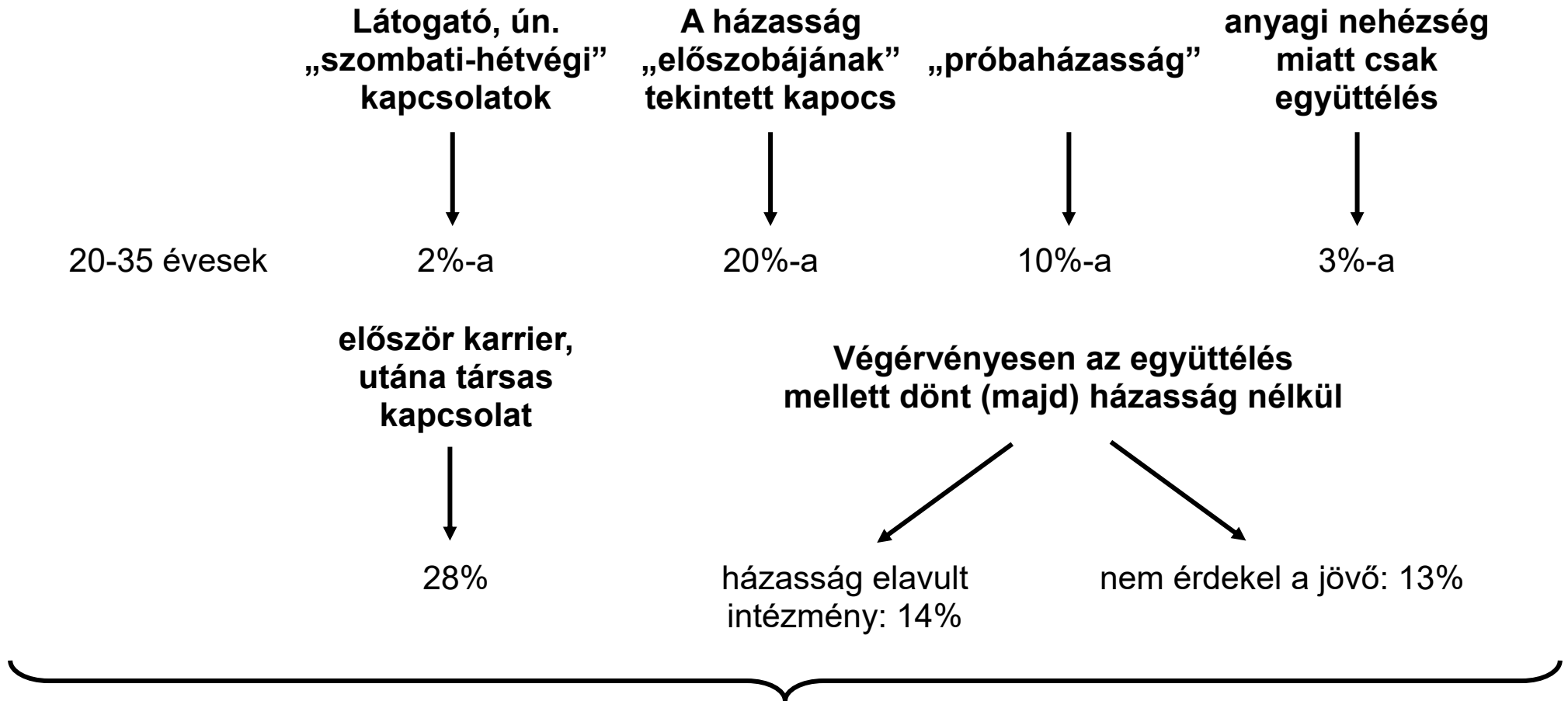
87

Bevallott:

2731

Mindennek „gyümölcse” →

Hogyan, miért, mi célból jönnek létre a párkapcsolatok?

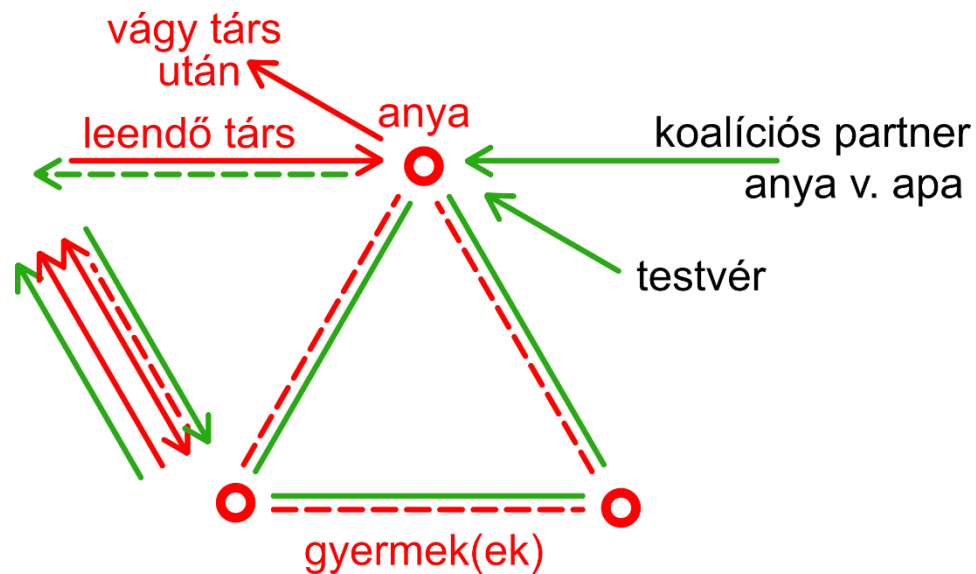

Tartós párkapcsolatok 90%-a élettársi, 10%-a házasságból jön létre

Mi lett ezekből a párkapcsolatokból?

a) Egyszülős család

90% élettársi kapcsolatokból
-
gyermek születése után
-
nincs kooperáció a válás után
-
nagyon súlyos anyagi gondok
-
súlyos mentális krízis válás után

5% házasságból gyermekek születése után
-
van némi kooperáció a válás után
-
súlyos anyagi gondok
-
súlyos v. nagyon súlyos mentális krízis válás után

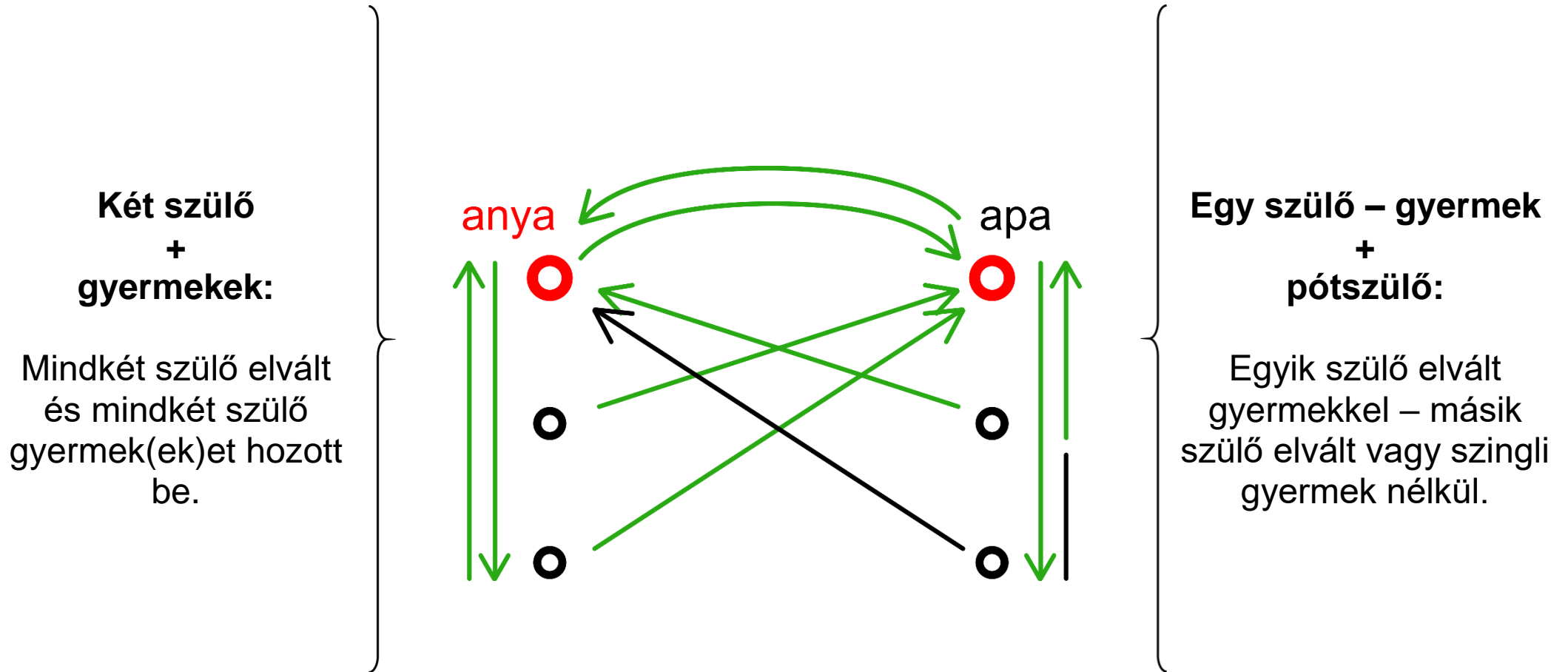
Anya kérdései, dilemmái, vallomásai:

- egyszerre anya, apa? hogyan?
- leendő páromat elfogadja-e gyermekem?
- hogy bírom egyedül anyagilag?
- anya vagyok, dolgozom és tanulok
- rászorulok anyámra, de önálló akarok lenni!
- nem bírom egyedül
- nem dolgoztam fel, hogy elhagyott

A családok 21%-a egyszülős család:

Számuk növekszik: 2017-ben kb. 450 000 család.

b) Mozaik család

Krízisgóccok:

anya-apa hozza előző,
feldolgozatlan sérüléseit

-

apa-anya érzelmileg
egymásra hangolódtak

gyermek csak részben
hangolódtak a nem vér
szerinti szülőre

-

szülők eltérő nevelési
attitűdje

Feloldási kísérletek:

előző sérülések
feldolgozási kísérlete

-

gyermek nem
hangolódtak egymásra

közös harmonizált
nevelési elvek
tisztázása

-

apa-anya próbál
következetes lenni

a párok kapcsolat érzelmi
stabilizálása

A családok 14%-a mozaik család:

2011-ben kb. 149 000 család.

átlagos élettartamuk: 9 év, házasságuk esetén: 13 év

c) Egyedül élők – egyszemélyes háztartásban

Számuk növekedése:

1970:
600.000

2016:
1.217.000
38% férfi
62% nő

családi-társadalmi élettörténeti okok:

férfiaknál: 28% elvált (40-46 é.)
16% özvegy
29% nem nősült meg
39 é.-nél fiatalabb

nőknél: 28% elvált (40-46 é.)
60% özvegy
13% nem ment férjhez
39 é.-nél fiatalabb

mentális rejtett okok v. következmények:

feldolgozatlan gyász- vagy vesztesélmények
családi azonosulási minták
életkorból adódó alulmotiváltság
gyermekkorból adódó fejlődési traumák
bezárkózó – szociálisan szorongó
személyiségek
társfüggőség

Lehet-e gyógyulni az egyedüllétből?

Az egyedüllétből nem a házasság az egyetlen kiút!

Az egyedüllét nem törvényszerűen magányosság!

A népesség 12%-a él egyedül (2016): 1.217.000 személy

„A nemzet létének alapja nem a föld, ipar, kereskedelem, nem a jó törvények, jó közoktatás, hadsereg, hanem a család. A nemzet létében fontos és nélkülözhetetlen a többi is mind, de a család a fundamentuma, melyre minden épül.”

Dr. Fülöp Lajos
akadémikus, egyetemi tanár
református lelkész

„E sorok nem napjainkban íródtak, hanem Fülöp Lajos református lelkész a „Magyarság pusztulás” c. vitáiratában fogalmazódtak meg 1918-ban. A szerző szenvedélyes sorai szinte aktuálisabbak ma, mint megírásuk pillanatában voltak.”

Dr. Pongrácz Tiborné
demográfus, egyetemi tanár

d) Párkapcsolaton alapuló családok

Házaspáros családok 1 vagy 2 gyermekkel:

1970: 2.535.000
1990: 2.321.000
2001: 2.135.000
2011: 1.772.000
2016: 1.766.000

Mennyiségi
csökkenés

Minőségi
csökkenés

Mi a család?

Szociológia: a család emberek közössége, ahol a tagok között leszarmazotti kapcsolat van: házasság vagy örökbefogadás

Statisztika: a család a szülők és a velük egy háztartásban élő, nem házas gyermekek

Családból eltűnt gyermekek:

2007: 2537
2008: 2492
2009: 2580
2010: 2252

Veszélyeztetett kiskorúak:

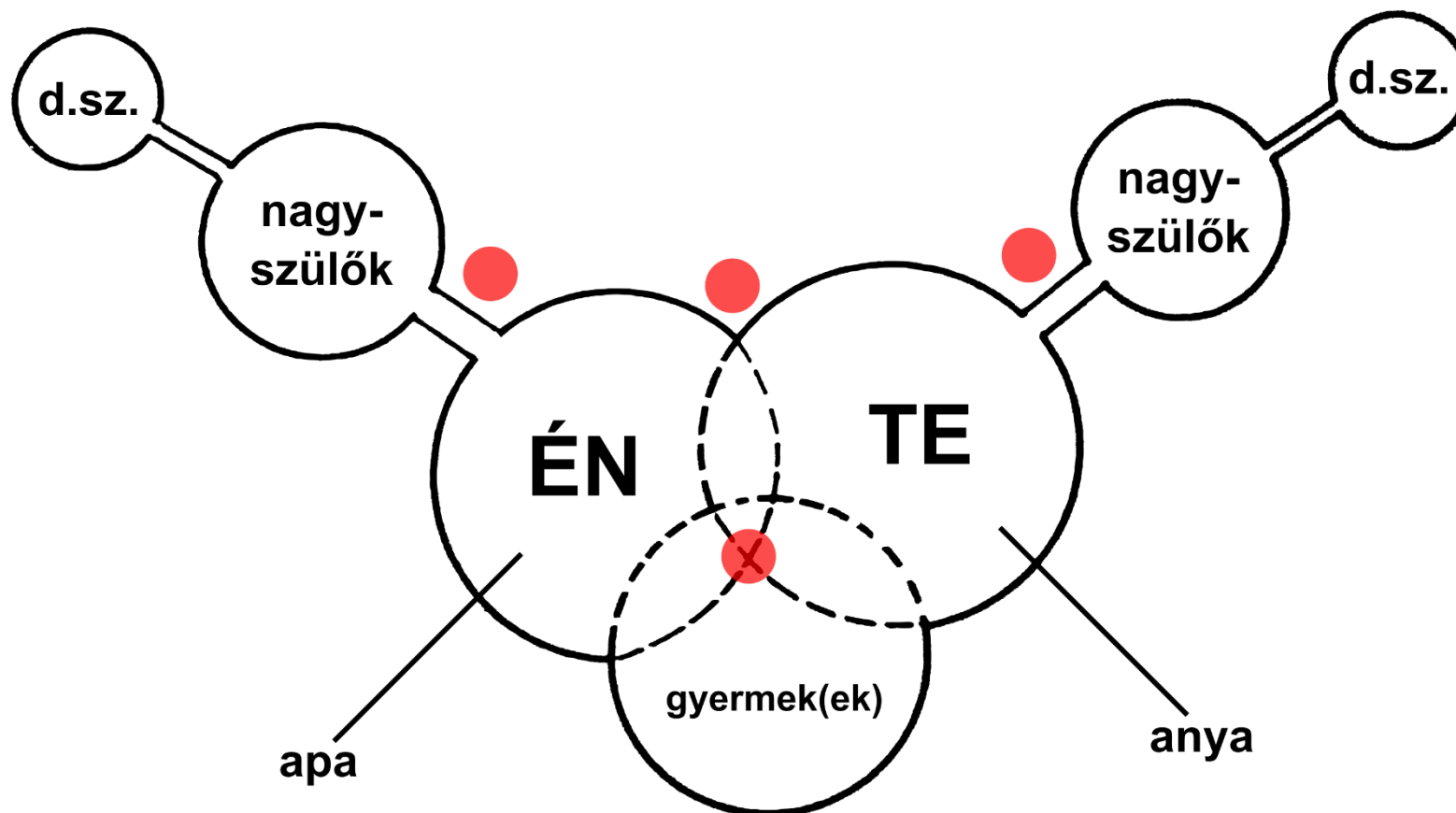
1970: 43.066
1980: 56.929
1990: 174.755
2000: 264.981
2010: 201.386

A család „anatómiai” leírása

A család az Isten teremtéstrendjéből következő egy férfi és egy nő szeretetszövetségére épülő közösség, mely a szülők és gyermekeik egymás iránti bizalma nyomán formálódik túlélésre alkalmas családdá. A túlélésre való képességet a család és tagjainak életkorszakából adódó változásai teszik szükségessé, E család összetartó ereje csakis a kölcsönös bizalom, szeretet és felelősségvállalás lehet, és a munkaképes tagok által megteremtett anyagi javak. Mindez, a családtagok értelmi – érzelmi – fizikai teljesítőképességének mértékében lehetséges. A szülők egyeztetett nevelői feladataikkal biztosítják a gyermekek növekedését, és önállóvá válását. A család rendszeres és kölcsönös párbeszédben él a nagyszülőkkel; együttműködési készségük és képességük szerint segítve egymást.

Így a család, mint jogi intézmény, érzelmi- és anyagi biztonságot nyújtó közösség, az őket körülvevő közösségi rendszernek – lakóközösség, egyház, társadalom, nemzet – élő alapsejtje.

A többgenerációs családi rendszer „anatómiai” rajza:

● = krízispontok!

**Mivel a család állandóan változó rendszer a múlt idő során,
ezért csakis állandó tudatos krízisfeldolgozás révén válik
és marad életképes közösség!**

Irodalomjegyzék

- Kopp Mária – Skrabski Árpád:
Női szerepek a mai magyar társadalomban.
Vigília folyóirat 2007/4. szám.
- Pongrácz Tiborné: Nemi szerepek társadalmi megítélése
2005 Budapest TÁRKI
- Harcsa István: A családformák változásának trendjei
Kapocs XIII. évf. 4. szám.
- Földházi Erzsébet: A családformák változása Vigília folyóirat
- Harcsa István – Monostori Judit: Demográfiai folyamatok pluralizációja
www.tarki.hu
- Mikrocenzus 2016, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest 2017.
- Mikrocenzus 2011, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest 2012.

- Vörös Csabáné – Kovács Marcell:
A változó család a népszámlálási adatok tükrében.
Statisztikai Szemle 91. évf. 12. szám. 1214-1227

- Monostori Judit: Az egyszülős családdá válás az életútban, és annak demográfiai meghatározói
Demográfia 58. évf. 1. szám. 27-57. old. Bp. 2015.

- Dargai Tamás Péter:
Csellengő gyermekek mint a figyelő szeretet hiányának jelei
Miskolci Egyetem, Bölcsészstudományi Kar 2015.